

تحلیل شبکه همکاری میان بوم گردان و مردم محلی جزیره هرمز

تاریخ دریافت: ۹۵/۰۱/۲۸

تاریخ پذیرش: ۹۵/۰۳/۰۱

حنانه محمدی کنگرانی *
مهدی میرزاده کوهشاهی **
الهام نصرآبادی ***
فاطمه رفیعی شاهم آبادی ****

چکیده

توجه علمی مدتی است که به اثرات اجتماعی گردشگری به صورت عام و آگاهی از ادراک جوامع میزبان و گردشگران، از گردشگری و اثرات آن به صورت خاص معطوف شده است. تعامل میزبان - گردشگر، یک پدیده‌ی چند بعدی و پیچیده است که بین گردشگران و افراد جامعه‌ی میزبان از نظر نقش‌ها و انتظارات متغیر می‌باشد. هدف از این پژوهش، شناسایی و تحلیل شبکه‌های دوستانه میان بوم گردان و مردم محلی جزیره‌ی هرمز است. در این راستا، پس از انجام مصاحبه‌ها و تکمیل پرسشنامه‌ها توسط افراد انتخاب شده، داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از تحلیل‌های توصیفی و نیز روش تحلیل شبکه‌ای در محیط نرم‌افزار visone بررسی و تحلیل شد. نتایج پژوهش نشان داد که شبکه‌های ایجاد شده، این امکان را برای بوم گردان فراهم کرده است که بدون واسطه با مردم محلی جزیره ارتباط برقرار کنند و میان آنان خلأ ارتباطی وجود نداشته باشد. امری که می‌تواند پیامدهای مثبتی به همراه داشته باشد؛ از جمله توسعه‌ی روزافزون بوم گردی در منطقه، حفظ و پایداری بوم گردی هرمز و شناخته شدن بیشتر آن در داخل و خارج از کشور.

کلیدواژه‌ها: بوم گردان، مردم محلی، جزیره‌ی هرمز، شبکه‌ی همکاری، تحلیل شبکه‌ای.

۱- مقدمه

گردشگری و مسافرت بر نظام ارزش‌های افراد و جامعه، الگوی رفتاری، ساختارهای اجتماعی، سبک و کیفیت زندگی جامعه‌ی میزبان و گردشگران تأثیرگذار است. پذیرش گردشگران در یک منطقه از نظر اجتماعی و فرهنگی، در قالب احیای آداب و رسوم و سنت‌ها شکل می‌گیرد و بازدید گردشگران از این جوامع به یک تجربه و خاطره‌ی گردشگری منتهی می‌شود (فائقی و امیر، ۱۳۹۰: ۱). علاوه بر این، صنعت گردشگری به ویژه اکوتوریسم (بوم گردی)

kangarani@ut.ac.ir
mahdi.mirzade@hormozgan.ac.ir
elham.nasrabadi1990@gmail.com
fatemerafiee991@gmail.com

* دانشیار کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه هرمزگان.
** استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه هرمزگان.
*** دانشجوی کارشناسی ارشد اکوتوریسم دانشگاه هرمزگان.
**** دانشجوی کارشناسی ارشد اکوتوریسم دانشگاه هرمزگان

به عنوان رویکردی جدید برای توسعه‌ی هم زیستی انسان و اجتماع و به منظور بهره‌وری اقتصادی، در توسعه‌ی مناطق جایگاه چشمگیری یافته است (محمدی ده‌چشمه و زنگی‌آبادی، ۱۳۸۶: ۱). این صنعت می‌تواند موجب تغییرات اجتماعی و اقتصادی شود، در سایه‌ی گفتگو و ایجاد رابطه‌ی متقابل بین مردم دو ناحیه، پیام صلح دهد و از آنجا که این صنعت به ارائه‌ی خدمت متکی است، می‌تواند سبب افزایش اشتغال و درآمد گردد (صیدایی و رستمی، ۱۳۹۱: ۹۵). آثار فرهنگی و اجتماعی گردشگری، از جمله مهم‌ترین ملاحظات توسعه‌ی گردشگری در هر منطقه به ویژه در مناطق روستایی به شمار می‌رود که این تأثیرپذیری و تأثیرگذاری‌ها بین جامعه‌ی میزبان و مهمان بسیار بالا می‌باشد و تاکنون در محافل علمی کمتر بررسی شده است (ادبی ممقانی و دیگران، ۱۳۹۳: ۵۵).

انسان‌ها در سراسریمگی شهرهای امروز، در پی عرصه‌هایی با هویت‌های ویژه هستند تا علاوه بر تأمین آسایش و تعامل با هم‌نوعان، در بستر پویای اجتماعی به کمال متعالی خود نائل شوند (قنبران و جعفری، ۱۳۹۳: ۵۸). تعامل میزبان - گردشگر، یک پدیده‌ی چند بعدی و پیچیده است که بین گردشگران و افراد جامعه‌ی میزبان از نظر نقش‌ها و انتظارات، متغیر می‌باشد. از سوی دیگر، گردشگران و مردم محلی ممکن است به صورت کامل و مکرر با هم در تعامل باشند که این امر بر احترام به نگرش‌ها، واکنش‌ها و نیز آگاهی از نحوه‌ی مدیریت آنها اشاره دارد. از طرف دیگر، نگرش ساکنان محلی نسبت به گردشگری در صورتی که با گردشگران در تعامل باشند، ممکن است به طور محدود شده‌ای ایجاد شود (Sharpley, 2014: 38). تعامل اجتماعی میان گردشگران و مردم محلی ممکن است به قدردانی دو جانبه، فهم، قدرت تحمل، یادگیری، احترام به تعهد خانوادگی و علاقه‌مندی منجر شود. ساکنان، بدون ترک خانه‌هایشان درباره‌ی دنیای بیرونی آموزش داده می‌شوند و بازدید کنندگان نیز به طور قابل توجهی درباره‌ی یک فرهنگ مشخص آموزش می‌بینند (Mirbabayev and Shagazatova, 2006: 2). در طول تعامل میان گردشگران و میزبانانی با پیشه‌های گوناگون، گردشگران اطلاعات مثبت جدیدی را درباره‌ی جامعه‌ی میزبان و در نتیجه تغییر نگرش‌هایشان یاد خواهند گرفت (Skipper, 2009:20).

همچنین، جنبه‌ی دیگر این تعامل‌ها می‌تواند تأثیرات منفی مانند غرض‌ورزی و حسادت، طرز فکرهای ثابت و بی‌اعتمادی نسبت به فرهنگ‌های دیگر را به دنبال داشته باشد (Yu and Lee, 2014: 228). این تعاملات ممکن است جایی اتفاق بیفتند که گردشگر و میزبان خود را در کنار یکدیگر می‌یابند، یا جایی که دو طرف برای مبادله‌ی اطلاعات و نظرات با یکدیگر روبرو می‌شوند (Sharpley, 2014: 38).

غنا‌ی جاذبه‌ها در ایران موجب شده است که آن را جهانی در یک مرز بنامند و این جاذبه‌ها آن قدر متنوع است که تقریباً برای هر سلیقه‌ای، انگیزه‌ی کافی برای سفر به این کشور به وجود می‌آورد (باباخانزاده، ۱۳۹۲: ۱۴۶). هر چه تعداد جاذبه‌های اکوتوریستی در منطقه بیشتر باشد، بالطبع تقاضای بیشتر بازدید کنندگان را به همراه دارد (سرافی و دیگران، ۱۳۸۷: ۱۳۵). جزیره‌ی هرمز که به عنوان منطقه‌ی مورد مطالعه‌ی این پژوهش انتخاب شده است، در دهانه‌ی تنگه‌ی هرمز قرار دارد. این جزیره از شمال غرب به بندرعباس و از جنوب به

جزایر قشم و لارک محدود است. فاصله‌ی این جزیره از بندرعباس ۱۸ کیلومتر است. مساحت جزیره نیز ۴۵ کیلومتر مربع می‌باشد (معاونت برنامه‌ریزی استانداری هرمزگان، ۱۳۹۰). این جزیره قابلیت‌ها و جاذبه‌های بوم‌گردی فراوانی دارد که از آن جمله می‌توان به معدن خاک سرخ، آبسنگ‌های مرجانی، جنگل‌های مانگرو، پهنه‌های گلی و جزر و مدی و سواحل شنی و ماسه‌ای اشاره کرد. همچنین وجود گونه‌های جانوری و گیاهی منحصر به فرد مانند لاک‌پشتان دریایی، پرندگان آبی، جلبک‌های دریایی و کهور ایرانی در این جزیره بر قابلیت‌های بوم‌گردی آن افزوده است. از دیگر جاذبه‌های بوم‌گردی جزیره هرمز می‌توان به قلعه‌ی پرتغالی‌ها، برج ناقوس، قصر صورت، قصر بی‌بی گل، ویرانه‌های دارالعلم قدیم، خانه‌ی زعفرانی، برج تیرانداز، خرابه‌های شهر قدیم هرمز و زیارتخانه اشاره کرد (شهرداری جزیره‌ی هرمز، ۱۳۹۳). همچنین پروژه‌ی فرش‌خاکی هرمز و احداث کمپ^(۱)، توانسته است در چند سال اخیر بوم‌گردان زیادی را به بازدید از این جزیره ترغیب نماید. این جزیره با داشتن قابلیت‌های فراوان در زمینه‌ی گردشگری، توانسته بوم‌گردان زیادی را به سمت خود جذب کند؛ بنابراین، توجه به این نکته ضروری است که امکان دارد تجربیات بوم‌گردان بر تصمیم‌آینده‌ی آنها در بازدید از این جزیره تأثیر داشته باشد. بر این اساس، ضروری است در مطالعاتی به بررسی تأثیرات جوامع میزبان بر بوم‌گردان این جزیره پرداخته شود. از سوی دیگر، با توجه به طرح توسعه‌ی این جزیره - که می‌تواند سبب تسریع و تسهیل ورود بوم‌گردان، سرمایه‌گذاران و بخش خصوصی به این جزیره شود - ضروری است مطالعات جامعی در خصوص ارتباطات میان جوامع محلی و بوم‌گردان صورت گیرد تا برنامه‌ریزی‌های لازم برای کاهش تأثیرات اجتماعی منفی و تقویت اثرات اجتماعی مثبت صورت پذیرد. به طور کلی هدف از این پژوهش، شناسایی شبکه‌های موجود در جامعه‌ی میزبان و شبکه‌های مؤثر بر بوم‌گردان و تجزیه و تحلیل این شبکه‌هاست که با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌ای صورت می‌گیرد. در این راستا، نگارندگان در پی پاسخ این پرسش هستند که میان جامعه‌ی محلی و بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز چه شبکه‌های ارتباطی شکل گرفته و این شبکه‌ها چه تأثیری بر بوم‌گردان داشته‌اند؟

۲- پیشینه تحقیق

تاکنون مطالعات بسیار اندکی در مورد شبکه‌های همکاری میان گردشگران و جامعه‌ی میزبان صورت گرفته است؛ این کمبود اطلاعات در خصوص کشوری که قابلیت‌های فراوانی در زمینه‌ی بوم‌گردی و جذب بوم‌گردان دارد، ضرورت انجام مطالعات بیشتر را در این زمینه فراهم می‌سازد. در ادامه، به عنوان برخی از این پژوهش‌ها پرداخته می‌شود. یو و لی (۲۰۱۴)، ساختار و اثرات تعاملات بین فرهنگی میان گردشگران بین‌المللی و مردم محلی را آزمود، همچنین متغیرهای مؤثر بر روابط بین فرهنگی، خروجی تعاملات و هر گونه تغییر نگرش حاصله را بررسی کرد. در نهایت مدلی جامع از روابط بین فرهنگی، همچنین مفاهیم و الگوهایی از تجارب مشارکت‌کنندگان در بخش گردشگری به دست آمد که این مدل مرکب از ساختارها و اثرات تعاملات بین فرهنگی بود. نتایج حاصل از تجارب قابل مقایسه، نشان داد که تعاملات بین فرهنگی به طور مؤثری، نگرش گردشگر را نسبت

به مردم محلی و فرهنگ آنها تغییر می دهد.

پارنیلو^۱ (۲۰۰۱) در پژوهش خود، جابجایی های گردشگری را جریانهای چرخه ای می داند که نقطه ای عزیمت یا مبدأ آن، فرهنگ گردشگر و مقصد آن، فرهنگ میزبان است که در نهایت به نقطه ای آغاز ختم می شود. نکته ای که در این جریان اهمیت دارد تعامل و تبادلی است که به داد و ستد دانش ها، رسوم و ارزش های بین این دو فرهنگ صورت می پذیرد و سرانجام به سطوحی از تغییرات فرهنگی در هر دو سو می انجامد و مسلماً می تواند نتایج مثبت یا منفی برای هر یک به دنبال داشته باشد.

دانشیان و دیگران (۱۳۹۰)، در پژوهشی به بررسی تحلیل شبکه ای استراتژیک بازاریابی و گسترش کارکرد کیفیت پرداختند. هدف از این مطالعه ارائه ای مدلی جامع با در نظر گرفتن ابعاد اصلی در تصمیم گیری استراتژیک بازرگرا با تلفیق مدل کانو، تحلیل شکاف، توسعه ای کارکرد کیفیت و تکنیک جریان تحلیل شبکه ای بود تا بتوانند اقدامات استراتژیک بازاریابی را برای واحد مورد مطالعه انتخاب و برای اجرا اولویت بندی کنند. بر اساس نتایج به دست آمده، سه اقدام اولویت دار برای شرکت مورد مطالعه، تولید نسل جدیدی از محصولات مبتنی بر فناوری متفاوت و متمایز از محصولات موجود در بازار (استراتژی جهش بلند)، تولید و عرضه ای محصولات با ویژگی های ظاهری و طراحی بهتر و به روزتر از محصولات رقیب، و ایجاد جاذبه های تبلیغی برتر و گسترده (استراتژی حمله مستقیم) می باشد.

محمدی کنگرانی و همکاران (۱۳۹۳)، پژوهشی را با هدف بررسی تأثیر طبیعت گردی بر روابط اجتماعی و الگوهای ارتباطی افراد در روستای طبل انجام دادند که در آن از روش تحلیل شبکه ای استفاده نمودند و افراد شاغل در بخش طبیعت گردی که در ارتباط مستقیم با طبیعت گردان هستند، به عنوان جامعه ای مورد بررسی انتخاب شدند. نتایج نشان داد که مبنای اصلی ارتباطات میان افراد، روابط خویشاوندی است پس از آن دوستان و معتمدین محلی در رده های پایین تر قرار می گیرند. همچنین علی رغم انتظار، شبکه ای ارتباطی میان افراد متشکل از جزایر ارتباطی بود که اساس ارتباطات درونی این جزایر وجود طوایف مختلف در این روستا است. بنابراین مشاهده می شود که اگرچه گردشگری تأثیری بر شبکه های ارتباطی میان شاغلین این بخش نداشته است، ارتباطات محکمی نیز میان افراد این روستا وجود ندارد و شبکه گسست های بسیار دارد.

۳- روش پژوهش

۳-۱- منطقه مورد مطالعه

جزیره هرمز که به عنوان منطقه ای مورد مطالعه ای این پژوهش انتخاب شده است، در دهانه ای تنگه ای هرمز و در فاصله ای ۱۸ کیلومتری جنوب خاوری بندرعباس واقع شده است. گستره ای جغرافیایی این جزیره بین مختصات ۵۶ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۵۶ درجه و

۳۰ دقیقه‌ی طول شرقی و ۲۷ درجه و ۲ دقیقه تا ۲۷ درجه و ۷ دقیقه‌ی عرض شمالی واقع گردیده است و در ۱۸ کیلومتری جنوب شرقی شهر بندرعباس، در میان آب‌های نیلگون خلیج فارس قرار دارد (یزدانی‌نژاد و امینی، ۱۳۹۳: ۵۳). جزیره‌ی هرمز را به علت موقعیت جغرافیایی آن - که در مجاورت تنگه‌ی هرمز قرار دارد - کلید خلیج فارس می‌دانند و همین موقعیت است که سبب شده این منطقه از نظر سوق الجیشی و بازرگانی اهمیت خاصی داشته باشد. این جزیره براساس مصوبه‌ی قانونی مورخ ۱۴/۵/۱۳۸۰ به بخش هرمز تبدیل شد و در آن بخش‌داری شکل گرفت. این بخش تابع شهرستان قشم است. براساس سرشماری سال ۱۳۹۰ مرکز آمار ایران، بخش هرمز با مرکزیت شهر هرمز ۵۸۶۷ نفر جمعیت، معادل ۱۳۴۵ خانوار دارد که در مقایسه با نتیجه‌ی سرشماری سال ۱۳۸۵، ۵۷۱۴ نفر) معادل ۵/۰ درصد افزایش جمعیت داشته است (معاونت برنامه‌ریزی استانداری هرمزگان، ۱۳۹۰). شکل (۱) موقعیت این جزیره را در استان هرمزگان نشان می‌دهد.

شکل ۱: نقشه‌ی موقعیت جزیره‌ی هرمز در استان هرمزگان (مأخذ: www.suru.blogfa.com)

۲-۳- روش کار

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از رویکرد تحلیل شبکه‌ای استفاده شده است. تحلیل شبکه‌ای از تازه‌ترین روش‌های مطرح شده می‌باشد که در خصوص حل مسأله، شناخت روابط، تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و مدیریت، مؤثر واقع شده است و به تصمیم‌گیرنده، مدیر یا سیاست‌گذار این امکان را می‌دهد که در این جریان مشارکت کامل داشته باشد و در نهایت بر اساس تجارب و مهارت خود نتایج را تولید نماید (محمدی‌کنگرانی، ۱۳۸۹: ۲۳).

تحلیل شبکه‌ای بر مبنای دو نظریه‌ی شبکه‌ای و گراف‌ها بنا شده است. از دیدگاه علوم رایانه، تحلیل شبکه‌ای تحت نظریه‌ی کاربردی گراف‌ها طبقه‌بندی می‌شود و از دید علوم اجتماعی، چارچوب نظری تحلیل شبکه‌ای «نظریه شبکه‌ای» است. نظریه‌ی گراف‌ها چکیده‌ای از جنبه‌های ساختاری مدل است و شبکه را در قالب ریاضیات شبیه‌سازی می‌کند. مهم-

ترین ویژگی این نظریه این است که تفسیر و تحلیل جزئی برحسب ویژگی‌های موضوعات مستقل را به تفسیر و تحلیل پدیده‌ها برحسب روابط میان کنش‌گران مستقل یک سیستم تبدیل نموده (Borgatti, 2005: 63) و کانون توجه را از افراد و ویژگی‌هایشان به جفت افراد و ارتباطات میانشان تغییر داده است (Parkhe and all, 2006: 562). تحلیل‌گران شبکه‌های اجتماعی، برای نشان دادن اطلاعاتی که درباره‌ی الگوهای ارتباط میان نقش‌آفرینان اجتماعی وجود دارد از گراف‌ها و ماتریس‌ها استفاده می‌کنند. در واقع، ماتریس‌ها زبان ورود داده‌ها به نرم‌افزارهای تحلیل شبکه‌ای هستند. بر این اساس سطرها، فرستنده‌ها یا انتخاب‌کننده‌ها و ستون‌ها، گیرنده‌ها یا انتخاب‌شونده‌ها هستند (هنمن و ریدل، ۱۳۹۳: ۷۵-۷۶). در این روش به منظور جمع‌آوری داده‌های مربوط به روابط و نقاط، از روش‌های متداول علوم اجتماعی مانند پرسشنامه، مصاحبه‌ی ساختارمند و غیر ساختارمند، مشاهده‌ی غیر مشارکتی و اسناد و مدارک استفاده می‌شود. پرسشنامه متداول‌ترین روش جمع‌آوری داده‌ها در تحلیل شبکه‌ای است (Marsden, 1990: 438). در این پژوهش از نرم‌افزار Visone استفاده شده که از قابلیت دیداری نمودن و ترسیم و تحلیل شبکه‌ها به طور توأم برخوردار است. از مهم‌ترین مفاهیم مطرح در رویکرد تحلیل شبکه‌ای می‌توان به شبکه، مرکزیت و قدرت اشاره کرد. از مهم‌ترین اندازه‌های مرکزیت نیز می‌توان، مرکزیت درجه‌ی درونی، بینابینی، بردار ویژه و جایگاه را نام برد.

مرکزیت مفهوم گسترده‌ای دارد که برای شناسایی و تعیین مهم‌ترین کنشگران یا ارتباطات در یک شبکه استفاده می‌شود. مهم‌ترین و کاربردی‌ترین مرکزیت‌ها عبارتند از: درجه، بینابینی و بردار ویژه. مرکزیت درجه‌ی درونی ساده‌ترین نوع مرکزیت است که ارزش مرکزیت هر نقطه تنها با شمارش تعداد همسایگانش به دست می‌آید (Brandes and Erlebach, 2005: 153). هرچه میزان درجه‌ی یک نقطه بیشتر باشد، دسترسی آن به منابع بیشتر و مرکزی‌تر محسوب می‌شود (هنمن و ریدل، ۱۳۹۳: ۲۱۱). بخشی از اطلاعات مورد نیاز این پژوهش از طریق مطالعه‌ی کتابخانه‌ای، بخش دیگر آن به روش میدانی و از طریق مصاحبه و تماس‌های تلفنی با بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز و افراد جامعه‌ی میزبان، و تکمیل پرسشنامه توسط بوم‌گردان این جزیره گردآوری شد؛ به این صورت که در بازدیدهای اولیه از این جزیره، تلاش شد به شناسایی آن دسته از بوم‌گردانی پرداخته شود که هر یک به نوعی با افراد جامعه‌ی میزبان ارتباط دوستانه برقرار کرده‌اند تا از این طریق بتوان به هدف پژوهش دست یافت. لذا در پی بازدیدهای پیاپی که از این جزیره صورت گرفت، سعی شد با اکثریت بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز ارتباط برقرار شود؛ به این ترتیب بوم‌گردانی که بیش از یک بار به هرمز سفر داشتند، شناسایی شدند و به علت فقدان امکانات در ملاقات مجدد با این افراد، شماره تماسی از آنها دریافت شد تا برای تکمیل پرسشنامه‌های پژوهش با آنان تماس گرفته شود. چون شناسایی بوم‌گردانی که بیش از یک بار به جزیره سفر داشته‌اند تنها از طریق مصاحبه‌ی حضوری میسر نبود؛ بنابراین، تصمیم گرفته شد تا از طریق مردم جامعه‌ی میزبان به شناسایی این گروه از بوم‌گردانان اقدام شود.

گردان پرداخته شود. برای این منظور طی مراجعات مکرری که به جزیره صورت گرفت، در نهایت از طریق روش گلوله برفی و پرسش فرد به فرد، افراد شاغل در بخش بوم گردی جامعه‌ی میزبان شناسایی شدند تا از این طریق بتوان به تعداد بیشتری از بوم گردان دست یافت. با وجود این جریان‌ها، باز هم به تعداد محدود بوم گردان شناسایی شده اکتفا نشد و این روند از طریق آژانس‌های مسافرتی قشم ادامه یافت. در نهایت، پس از ۱۰ بازدید صورت گرفته از جزیره‌ی هرمز و مصاحبه با ۱۴۱ تن از بوم گردان، مصاحبه با ۲۲ تن از افراد جامعه‌ی میزبان، مراجعه به شهرداری و شورای شهر این جزیره و مصاحبه با مسئولین آنها و مراجعه به کمپ فرش خاکی و مصاحبه با مسئولین آن، ۳۳ بوم گرد شناسایی شد که بیش از یک مرتبه به این جزیره سفر داشته و توانسته بودند با حداقل یک نفر از افراد بومی جزیره ارتباط دوستانه برقرار کنند. پرسشنامه‌ی نهایی نیز توسط ۲۷ نفر از آنان تکمیل شد. در واقع، هدف اصلی از انجام مصاحبه‌های متعدد، یافتن بوم گردانی بود که بیش از یک بار به جزیره سفر کرده‌اند؛ به این منظور که روابط احتمالی شکل گرفته میان آنان و مردم جامعه‌ی میزبان بررسی شود.

بعد از تکمیل پرسشنامه‌ها، به منظور بررسی شبکه‌های ارتباطی میان بوم گردان جزیره و افراد جامعه‌ی میزبان و تعامل‌های ایجاد شده میان آنان، در نرم افزار Excel ماتریسی ایجاد شد که بوم گردان به عنوان افراد انتخاب کننده، در سطرهای ماتریس و ساکنان محلی جزیره به عنوان افراد انتخاب شونده، در ستون‌های آن قرار داده شدند. سپس با استفاده از نرم افزار Visone - که قابلیت دیداری نمودن دارد - شبکه‌های مورد نظر ترسیم و تجزیه و تحلیل شد.

۴- یافته‌های پژوهش

در این بخش از پژوهش به بررسی یافته‌های حاصل از پرسشنامه پرداخته شد؛ به این ترتیب که در پی شکل‌گیری رابطه میان بوم گردان و مردم جامعه‌ی میزبان در جزیره‌ی هرمز، نیز پاسخ بوم گردان به پرسش دوم پرسشنامه مبنی بر وجود یا فقدان فردی که بیش از سایرین بر بوم گردان تأثیر گذاشته باشد، مشخص گردید که از بین بوم گردان مصاحبه‌شونده، ۷/۴۰٪ این بوم گردان به فرد یا افرادی از مردم جامعه‌ی میزبان اشاره داشته‌اند.

از میان افراد انتخاب شده توسط بوم گردان، ۷۰٪ آنان در شبکه‌های به دست آمده جای دارند که ۱۰۰٪ این افراد نیز مرد هستند. اکثریت افراد انتخاب شده به نوعی با پروژه‌ی فرش خاکی همکاری داشته‌اند و به همین دلیل توسط افراد مصاحبه شونده نام برده شدند. هر یک از این افراد به واسطه‌ی جایگاه و موقعیت شغلی خود، به بوم گردان پروژه‌ی فرش خاکی در رسیدن به هدفشان و ساخت فرش خاکی برای جذب بوم گردان بیشتر به این جزیره کمک کرده‌اند.

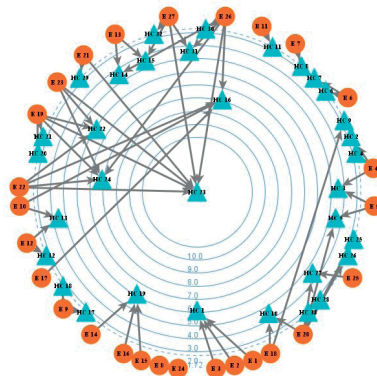
علاوه بر این، در نتیجه‌ی پاسخ بوم گردان به پرسش سوم پرسشنامه با این عنوان که «آیا ارتباط دوستانه با مردم جامعه‌ی محلی، منجر به افزایش تعداد دفعات سفر به جزیره‌ی هرمز شده است یا خیر؟» تنها ۹/۲۵٪ از بوم گردان به این پرسش پاسخ مثبت دادند.

از میان افراد با پاسخ مثبت، ۱۲/۵۷٪ مرد و ۸۸/۴۲٪ زن هستند که از این میان ۴/۷۱٪ در پروژه‌ی فرش خاکی فعالیت داشتند و از این طریق با مردم هرمز روابط دوستانه‌ای برقرار کرده بودند. اکثریت افرادی که به این پرسش پاسخ مثبت دادند، در زمینه‌های هنر، طبیعت گردی و راهنمایی تور فعالیت داشتند و به واسطه‌ی زمینه‌ی کاری خود با جزیره و مردم آن آشنا شده و روابط دوستانه‌ای با آنان برقرار کرده بودند؛ بنابراین، این ارتباط سبب شده بود تعداد دفعات سفرهای آنان به جزیره‌ی هرمز افزایش یابد.

به دنبال شکل‌گیری شبکه‌ی ارتباطی میان بوم‌گردان و مردم محلی هرمز، شکل شماره‌ی (۲) مرکزیت درجه‌ی درونی مربوط به این شبکه‌ی ارتباطی را به صورت دایره‌ای نمایش می‌دهد که با استفاده از نرم افزار Visone ترسیم شده است. افراد انتخاب‌کننده که بوم‌گردان جزیره هستند، با دایره نارنجی رنگ و افراد انتخاب‌شده، افراد جامعه‌ی محلی هرمز می‌باشند که با مثلث‌های آبی رنگ مشخص شده‌اند؛ به این شکل که هر یک از بوم‌گردان به گونه‌ای با افراد جامعه‌ی میزبان (راننده‌ی سه چرخه، راهنمای محلی، ارائه دهنده‌ی غذای محلی و محل اقامت، ساخت و فروش صنایع دستی، فروشنده‌ی سوپرمارکت، فروشنده‌ی میوه و تره بار، همکاری با مجموعه‌ی فرش خاکی و ...) ارتباط دوستانه برقرار کرده‌اند.

هر چه فردی به مرکز این دایره نزدیک‌تر باشد، مرکزیت درجه‌ی درونی بیشتری دارد. با دور شدن از مرکز دایره به تدریج از مرکزیت درجه‌ی درونی افراد کاسته می‌شود؛ بدین معنا که تعداد روابط شکل گرفته با افراد جامعه‌ی میزبان، کاهش پیدا کرده و افراد جامعه‌ی میزبان توسط بوم‌گردان کمتری انتخاب شده‌اند. این کاهش تعداد روابط تا محیط دایره ادامه می‌یابد؛ به گونه‌ای که افراد قرار گرفته در محیط دایره نسبت به افرادی که نزدیک به مرکز دایره هستند، روابط کمتری دارند. جدول شماره‌ی (۱) نیز میزان مرکزیت درجه‌ی درونی افراد انتخاب‌شده توسط بوم‌گردان را نشان می‌دهد.

شکل ۲: نمایش دایره‌ای مرکزیت درجه‌ی درونی شبکه‌ی روابط میان بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز و جامعه‌ی میزبان

جدول ۱: مقادیر مرکزیت درجه‌ی درونی شبکه‌ی روابط میان بوم‌گردان هرمز و جامعه‌ی میزبان

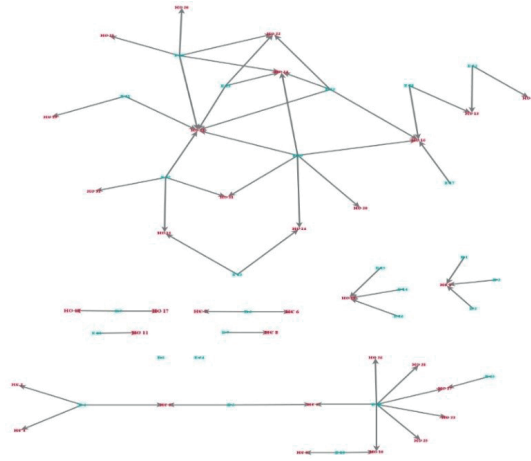
مقدار مرکزیت درجه درونی	افراد انتخاب‌شونده	مقدار مرکزیت درجه درونی	افراد انتخاب‌شونده
۳/۴۴۸	HC 10	۱۰/۳۴۵	HC 23
۳/۴۴۸	HC 13	۶/۸۹۷	HC 16
۳/۴۴۸	HC 14	۶/۸۹۷	HC 24
۳/۴۴۸	HC 31	۵/۱۷۲	HC 22
۳/۴۴۸	HC 27	۵/۱۷۲	HC 1
۳/۴۴۸	HC 20	۵/۱۷۲	HC 19
۱/۷۲۴	سایر افراد انتخاب‌شونده	۳/۴۴۸	HC 3
		۳/۴۴۸	HC 5

با توجه به شکل شماره‌ی (۲) و مقادیر جدول (۱)، مشاهده می‌شود که فرد HC 23 به دلیل داشتن ارتباطات بیشتر، انتخاب شدن توسط بوم‌گردان بیشتر و نزدیک بودن به مرکز دایره، در بین افراد جامعه‌ی میزبان که در ارتباط مستقیم با بوم‌گردان هستند اهمیت بیشتری دارد.

این فرد با مقدار مرکزیت درجه‌ی درونی ۱۰/۳۴۵، دارای بیشترین مقدار مرکزیت درجه‌ی درونی و کلیدی‌ترین فرد در خصوص ارتباط میان بوم‌گردان مجموعه‌ی فرش خاکی با مردم جزیره‌ی هرمز بوده و افراد این مجموعه از این طریق توانسته‌اند با سایر مردم محلی نیز آشنا شوند و با آنها ارتباط برقرار کنند. افراد بعدی انتخاب‌شده، به ترتیب HC 16 و HC 24 هستند که هر دو از نظر تعداد روابط شکل گرفته مقدار مرکزیت درجه‌ی درونی آن ۶/۸۹۷ می‌باشد. فرد HC 16 به دلیل ارائه‌ی غذای محلی به بوم‌گردان در منزلشان و فرد HC 24 به دلیل همکاری با افراد مجموعه‌ی فرش خاکی، از نظر مرکزیت درجه‌ی درونی در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

در مجموع مشاهده می‌شود بوم‌گردانی که به گونه‌ای مرتبط با مجموعه‌ی فرش خاکی هستند، توانسته‌اند روابط بیشتری با افراد جامعه‌ی میزبان برقرار کنند که این روابط بیشتر به لحاظ تهیه‌ی وسایل و مواد مورد نیاز در کمپ فرش خاکی، تهیه‌ی غذا و به طور کلی برآورده ساختن مشکلات احتمالی این بوم‌گردان توسط افراد جامعه‌ی محلی می‌باشد. شکل (۳)، مرکزیت بینابینی شبکه‌ی مربوط به روابط میان بوم‌گردان و افراد جامعه‌ی میزبان در جزیره‌ی هرمز می‌باشد که با استفاده از نرم افزار Visone ترسیم شده است. جدول شماره‌ی (۲) نیز میزان مرکزیت بینابینی افراد انتخاب شده را نشان می‌دهد.

شکل ۳: نمایش مرکزیت بینابینی شبکه‌ی روابط میان بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز و جامعه‌ی میزبان

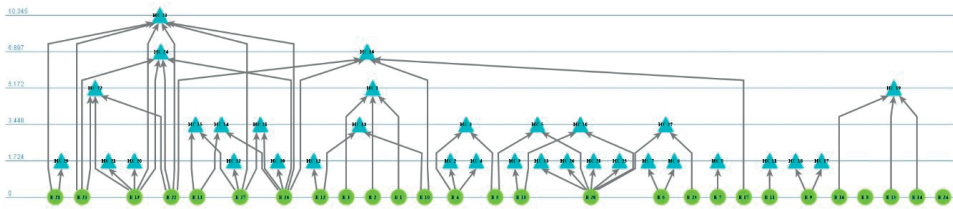

جدول ۲: مقادیر مرکزیت بینابینی شبکه‌ی روابط میان بوم‌گردان هرمز و جامعه‌ی میزبان

مقدار مرکزیت بینابینی	افراد جامعه‌ی میزبان
۰	تمامی افراد انتخاب شونده

براساس شکل (۳) و مقادیر جدول (۲) مشاهده می‌شود که میزان بینابینی تمام افراد انتخاب شده صفر می‌باشد؛ بنابراین، فردی وجود ندارد که بینابین بسیاری از افراد دیگر قرار گرفته باشد و راه‌های ارتباطی آنها از او بگذرد و قدرت افزایش ارتباطات را داشته باشد. در واقع، می‌توان چنین گفت که نبود مرکزیت بینابینی به معنای وجود شبکه‌ی گسسته است.

شکل ۴: نمایش شاخص جایگاه شبکه‌ی روابط میان بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز و جامعه‌ی میزبان

شکل (۴)، شبکه‌ی روابط میان بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز و جامعه‌ی میزبان را براساس شاخص جایگاه به صورت سلسله‌مراتبی نشان می‌دهد. بر این اساس، از پایین به بالا جایگاه افراد بهبود می‌یابد. همچنین در این شبکه مثلث‌های آبی رنگ، انتخاب شوندگان و دوایر با رنگ سبز نشان دهنده‌ی پاسخ دهندگان است. جدول (۳) نیز میزان شاخص جایگاه افراد انتخاب شده توسط بوم‌گردان جزیره‌ی هرمز را نشان می‌دهد.

جدول ۳: مقادیر شاخص جایگاه شبکه‌ی روابط میان بوم گردان هرمز و جامعه‌ی میزبان

مقدار شاخص جایگاه	افراد انتخاب‌شونده	مقدار شاخص جایگاه	افراد انتخاب‌شونده
۳/۴۴۸	HC 10	۱۰/۳۴۵	HC 23
۳/۴۴۸	HC 13	۶/۸۹۷	HC 16
۳/۴۴۸	HC 14	۶/۸۹۷	HC 24
۳/۴۴۸	HC 31	۵/۱۷۲	HC 22
۳/۴۴۸	HC 27	۵/۱۷۲	HC 1
۳/۴۴۸	HC 20	۵/۱۷۲	HC 19
۱/۷۲۴	سایر افراد انتخاب‌شونده	۳/۴۴۸	HC 3
		۲/۴۴۸	HC 5

بر طبق شکل (۴) و نیز مقادیر جدول (۳)، فرد HC 23 که کلیدی‌ترین فرد از افراد جامعه‌ی میزبان و در حال همکاری با بوم گردان مجموعه‌ی فرش خاکی است، با داشتن میزان جایگاه ۱۰/۳۴۵ از بالاترین جایگاه برخوردار می‌باشد و این نشان می‌دهد تعداد بوم گردان بیشتری با ایشان ارتباط برقرار می‌کنند. بعد از او HC 16 و HC 24 با میزان جایگاه ۶/۸۹۷ و HC 22 و HC 1 با میزان جایگاه ۵/۱۷۲، به ترتیب در سطوح دوم و سوم از شاخص جایگاه قرار دارند. مابقی افراد انتخاب‌شونده نیز به ترتیب با داشتن میزان جایگاه‌های ۳/۴۴۸ و ۱/۷۲۴ در سطوح چهارم و پنجم جای دارند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در این پژوهش با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌ای، به بررسی شبکه‌ی ارتباطی میان بوم گردان جزیره‌ی هرمز و جامعه‌ی میزبان پرداخته شد. بدین منظور از شاخص‌های مرکزیت درجه‌ی درونی، مرکزیت بینابینی، مرکزیت بردار ویژه و جایگاه در روش تحلیل شبکه‌ای استفاده و گراف‌های مربوطه ترسیم و تحلیل شد. نتایج حاصل، نشان می‌دهد که در زمینه‌ی شکل‌گیری ارتباط میان بوم گردان و مردم جامعه‌ی میزبان، بیشترین ارتباطات شکل گرفته مربوط به بوم گردانی است که در پروژه‌ی فرش خاکی مشغول به فعالیت هستند و از این طریق با مردم جامعه‌ی محلی ارتباط دوستانه برقرار کرده‌اند. فرد HC 23 از جزیره‌ی هرمز، به عنوان مسئول بوفه‌ی کمپ فرش خاکی و نیز فردی که اعضای فرش خاکی برای حل مسائل مختلف به وی مراجعه می‌کنند، کلیدی‌ترین فرد در شکل‌گیری روابط دوستانه میان مردم محلی و بوم گردان بوده است. بعد از آن نیز خانواده‌هایی که به بوم گردان خدمات غذایی ارائه می‌کردند، نقش و اهمیت بیشتری در شکل گرفتن این رابطه داشتند. در جایگاه‌های پایین‌تر نیز تعدادی از راهنمایان تور و رانندگان سه چرخه‌ها قرار دارند که ارتباطات شکل گرفته میان آنان و بوم گردان اغلب موقتی است؛ بدین صورت که پس از اتمام بازدید بوم گردان از جزیره خاتمه می‌یابد.

با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، ملاحظه می‌شود که میان جوامع محلی و بوم گردان جزیره‌ی هرمز، شبکه‌های ارتباطی برقرار شده است. به طور کلی اکثریت ارتباطات

شکل گرفته، به دنبال برقراری ارتباط بوم گردان با رانندگان سه چرخه‌ها، راهنمایان تور، ارائه دهندگان غذا و نیز افرادی که با مجموعه‌ی فرش خاکی همکاری دارند، بوده است. بوم گردانی که برای بازدید از طبیعت و جاذبه‌های بوم گردی به این جزیره سفر می‌کنند، غالباً ارتباطات دوستانه‌شان با مردم محلی در طول مدت حضور آنان در جزیره اتفاق می‌افتد، پس از ترک جزیره نیز خاتمه می‌یابد؛ این در حالی است که اعضای مجموعه‌ی فرش خاکی - که برای اجرای این پروژه سفرهای زیادی به هرمز دارند - توانسته‌اند ارتباطات عمیقی با مردم محلی برقرار کنند. به گونه‌ای که به دنبال این ارتباط، اعتمادی دو طرفه بین آنان شکل گرفته و نیز توانسته‌اند بر یکدیگر تأثیر بگذارند. در نتیجه‌ی شکل‌گیری این روابط و نیز اجرای پروژه‌ی ساخت فرش خاکی از سال ۱۳۸۷ به بعد، هر ساله تعداد بوم گردانی که به قصد بازدید از فرش خاکی و در پی آن بازدید از دیگر جاذبه‌های بوم گردی هرمز، به این جزیره سفر می‌کنند، روند رو به افزایشی را نشان می‌دهد که این امر به شناخته شدن هرچه بیشتر هرمز و جاذبه‌های کم نظیر و نادر آن کمک شایانی کرده است. از طرفی نیز مسلم است که ورود گردشگران بیشتر به جزیره، منافع اقتصادی بیشتری را برای مردم آن به همراه خواهد داشت.

یو و لی (۲۰۱۴) و پاریلیو (۲۰۰۱) نیز در تحقیقاتی که انجام دادند به نتیجه‌ای مشابه دست یافتند؛ به این صورت که تعاملات بین فرهنگی میان گردشگران و جامعه‌ی میزبان، به سطوحی از تغییرات فرهنگی در هر دو سو می‌انجامد و مسلماً می‌تواند نتایج مثبت یا منفی برای هر یک به دنبال داشته باشد. نتایج حاصل از پژوهش محمدی کنگرانی و همکاران (۱۳۹۳) نیز نتایجی علی‌رغم انتظار نشان داد، به این شکل که گرچه گردشگری تأثیری بر شبکه‌های ارتباطی میان شاغلین این بخش نداشته است، ارتباطات محکمی نیز میان افراد این روستا وجود ندارد.

به طور کلی، مردم جزیره‌ی هرمز از ورود بوم گردان به جزیره احساس نارضایتی نداشتند و می‌توان گفت هنوز ورود بوم گردان به هرمز نتوانسته است در سبک و شیوه‌ی سنتی زندگی مردم، نوع پوشش، غذا، آداب و رسوم و غیره تأثیر چندانی بگذارد. از طرفی، بوم گردانی که از این جزیره بازدید کرده‌اند و به شکلی با مردم آن رابطه‌ی غیر رسمی یا دوستانه‌ای برقرار می‌کنند؛ تحت تأثیر سادگی، یک رنگی و صداقت مردم آن قرار می‌گیرند. این در حالی است که علاوه بر منافع عاید شده از ورود بوم گردان به جزیره، عده‌ای محدود از مردم محلی، نگران آسیب دیدن طبیعت بکر و دست نخورده‌ی جزیره، اتمام خاک‌های رنگین مورد استفاده برای ساخت فرش خاکی و نیز ورود این خاک‌ها به دریا و آلودگی آب می‌باشند که خود جای تأمل و بررسی دارد. در نهایت می‌توان چنین نتیجه گرفت که شبکه، پتانسیل این را دارد که اعضای فرش خاکی برای ساخت این فرش، می‌توانند بدون واسطه با مسئولان ارتباط برقرار کنند و به این ترتیب میان این افراد و مسئولان ادارات جزیره هیچ خلأ وجود ندارد. این امر می‌تواند پیامدهایی از جمله توسعه‌ی روز افزون بوم گردی در منطقه، حفظ پایداری بوم گردی هرمز و شناخته شدن بیشتر آن در داخل و خارج از کشور را به دنبال داشته باشد.

با توجه به اینکه جزیره‌ی هرمز با وجود قابلیت‌های فراوان بوم‌گردی نسبت به جزایری همچون قشم و کیش کمتر شناخته شده است؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود به صورت متداوم برنامه‌ریزی جامعی برای اطلاع‌رسانی‌های داخلی و خارجی صورت گیرد تا این جزیره به یکی از قطب‌های بوم‌گردی ایران مبدل گردد.

پی‌نویس

۱- پروژه‌ی فرش خاکی، ابتدا از سال ۱۳۸۷ به صورت خودجوش توسط جمعی از هنرمندان بندرعباس آغاز شد و تا سال ۱۳۹۴ هر ساله با تأکید بر تصویرسازی اسطوره‌های کهن هرمزگان انجام می‌شود. با مشاهده‌ی رونق و حضور هر چه بیشتر بوم‌گردان در جزیره و افزایش بازدید از فرش خاکی، در سال ۱۳۹۳ در مجاورت آن کمپنی دائمی تأسیس شد. این کمپ، مشتمل بر تعداد زیادی چادر بود که برای اسکان اعضای فعال در پروژه، همچنین بوم‌گردان، آلاچیق، فروشگاه، بوفه، سرویس بهداشتی و غیره به کار می‌رفت. در ساخت و تکمیل این سازه‌ها، حدود ۱۵ نفر از افراد بومی هرمز نیز با آنها همکاری داشتند.

منابع و مآخذ

ادبی ممقانی، محمد؛ خانی، فضیله؛ سجاسی قیداری، حمدالله؛ فرخی سیس، سعیده (۱۳۹۳)، «*ارزیابی اثرات توسعه‌ی گردشگری فرهنگ محور در تغییرات اجتماعی - فرهنگی مقاصد روستایی (مطالعه‌ی موردی: بخش کن - دهستان سولقان)*»، مجله‌ی علمی - پژوهشی برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، سال چهارم، شماره ۲: ۷۸-۵۵.

باباخانزاده، ادریس (۱۳۹۲)، «*بررسی اثرات اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و زیست محیطی توسعه‌ی گردشگری بر منطقه اورامانات*»، مجله‌ی علمی - پژوهشی برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، سال سوم، شماره ۳: ۱۶۴ - ۱۴۵.

دانشیان، فاطمه؛ اولیاء، محمد صالح؛ رنجبریان، بهرام (۱۳۹۰)، «*تحلیل شبکه‌ای اقدامات استراتژیک بازاریابی و گسترش کارکرد کیفیت*»، دو فصلنامه‌ی علمی - پژوهشی تحقیقات بازاریابی نوین، سال اول، شماره‌ی ۳: ۱۹۲-۱۶۵.

سایت شهرداری جزیره هرمز، (www.shahrdarihormoz.ir) ۱۳۹۳.

سرافی، عیسی؛ ملکی، حسین؛ ابوالفتحی، داریوش (۱۳۸۷)، «*نقش جاذبه‌های اکوتوریستی در توسعه‌ی گردشگری نهاوند با تأکید بر مدل SWOT*»، نشریه‌ی علوم جغرافیایی، جلد هشتم، شماره‌ی ۱۱: ۱۷۰ - ۱۳۳.

صیدایی، سید اسکندر و رستمی، شهین (۱۳۹۱)، «*سنجش تأثیرات اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی توسعه‌ی گردشگری (نمونه موردی: شهر کرمانشاه)*»، مجله‌ی علمی - پژوهشی برنامه‌ریزی فضایی، سال دوم، شماره‌ی ۳: ۱۱۰-۹۰.

فائقی، سحر و امیر، آرمین (۱۳۹۰)، «*ضرورت توجه به ابعاد اجتماعی - فرهنگی اکوتوریسم از منظر امنیت زیست محیطی و نقش آن در توسعه‌ی پایدار*»، همایش ملی صنایع فرهنگی و نقش آن در توسعه‌ی پایدار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.

قنبران، عبدالحمید و جعفری، مرضیه (۱۳۹۳)، «*بررسی عوامل مؤثر بر ارتقاء تعاملات اجتماعی*

- در میان ساکنان محله مسکونی (مطالعه موردی: محله درکه - تهران)»، نشریه علمی - پژوهشی انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران، شماره ۷: ۵۷-۶۴.
- محمدی ده چشمه، مصطفی و زنگی آبادی، علی (۱۳۸۷)، «مکان‌سنجی توانمندی‌های اکوتوریسم استان چهارمحال و بختیاری به روش SWOT»، مجله‌ی محیط‌شناسی، سال سی و چهارم، شماره‌ی ۴۷: ۱-۱۰.
- محمدی کنگرانی، حنا؛ شایسته، اردشیر؛ حلی‌ساز، ارشک؛ غنچه‌پور، دیبا (۱۳۹۳)، «ترسیم و تحلیل شبکه اعتماد میان شاغلین بخش گردشگری با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌ای (مطالعه موردی: روستای طبل/ جزیره قشم)»، پژوهش‌نامه فرهنگی هرمزگان، شماره ۲۷: ۱۰۵-۱۱۷
- معاونت برنامه ریزی استانداری هرمزگان (۱۳۹۰)، «شهریه‌ی روند تغییرات جمعیت استان هرمزگان با تأکید بر نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰».
- هنمن، روبرت الف و ریادل، مارک (۱۳۹۳)، درآمدی بر روش شبکه‌های اجتماعی، ترجمه‌ی حنا‌ت محمدی کنگرانی و الهام محمدی، چاپ اول، بندرعباس: دانشگاه هرمزگان.
- یزدانی‌نژاد، یوسف و امینی، محمدرضا (۱۳۹۳)، جزیره‌ی تاریخی هرمز بهشت زمین‌شناسی، چاپ اول، تهران: تعالی اندیشه.

Borgatti, Stephen. P (2005), *Centrality and network flow*, Social networks, No.27: 55-71. Brandes, Ulrik, Erlebach, Thomas (2005), *Network analysis - Methodological foundations*, Springer - Verlag Berlin Heidelberg.

Marsden, Peter. V (1990), *Network Data and Measurement*, Annual Review of Sociology, 1990, Volume 16: 435-463.

Mirbabayev, Batir, Shagzatova, Malika (2006), *The Economic and Social Impact of tourism*, National Graduate Institute for Policy studies.

Parkhe, Arvind, Wasserman, Stan, Ralston, David. A (2006), *new frontiers in network theory development*, The Academy of Management Review, No 31 (3): 560-568.

Parrinello, G. Liebman (2001), *the technological body in tourism research and praxis*, International sociology 16 (2): 205-219.

Sharpley, Richard (2014) *Progress in Tourist Management, Host perceptions of tourism: A review of the research*, Tourism management, 42: 37-49.

Skipper, Tiffanie L (2009), *Understanding Tourist-Host Interactions and their influence on Quality Tourism Experience*, Theses and Dissertations (Comprehensive), Paper 949.

Yu, Jiyun, Lee, Timothy (2014), *Geonglyeol, Impact of tourists' intercultural interactions*, Journal of Travel Research, 53: 225.

network analysis cooperation between local people Ecology of Hormuz Island and Tourists

H. Mohamadi Kangarani¹

M. Mirzadeh Kouhshahi²

E. Nasrabadi³

F. Rafie Shahmabadi⁴

Abstract

The scientific attention is commonly focused to social effects of tourism and perception of local people and tourism conception of tourist and that's effects practically. The host and tourism interaction is a multi-dimensional and complex phenomenon between the tourists and the host community that are variable in terms of roles and expectations. Identifying and analyzing the friendly networks between tourisms and local people of Hormuz Island is the main aim of this study and in order to investigate these relationship and its social effects. Therefore, after conducting interviews and completing questionnaires by selected people, the collected data were analyzed using descriptive analyses, network's analysis, and Visone's software. The results showed that an informal friendly relationship and cooperation between the inhabitants and tourisms of Hormuz Island can be had positive consequences such as increasing ecotourism development, ecotourism sustainment and better ecotourism recognition of Hormuz Island in the inside and outside of the country.

Keywords: eco-tourists, local people, Hormuz Island, cooperation network, network analyzing.

1. Associate Prof of Faculty of Agriculture, University of Hormozgan.

2. Assistante Prof of Political Geography, University of Hormozgan.

3. M.A Student of Ecotourism, University of Hormozgan.

4. M.A Student of Ecotourism, University of Hormozgan.